

Овсій Григорович Ліберман народився в 1897 році в західній Україні (2 грудня 1897, Славута, Подільська губернія, Російська імперія – 11 листопада 1981, Харків, Українська РСР, СРСР).

Здобув вищу освіту в Києві, закінчивши в 1920 році юридичний факультет Київського університету. У тому ж році, коли Харків став столицею Радянської України, він переїздить до Харкова і до кінця життя залишається в цьому місті. З середини 20-х років О.Г. Ліберман викладає політичну економію в Харківському інституті народного господарства. У 1933 році закінчує Харківський інженерно-економічний інститут, де працює з 1933 по 1941 рік.

У 1947 році після закінчення Великої Вітчизняної війни, О.Г. Ліберман повертається з евакуації до Харкова, де продовжує роботу в Харківському інженерно-економічному інституті.

У 1947-1953 роках О.Г. Ліберман завідує кафедрою економіки й організації машинобудівної промисловості Харківського інженерно-економічного інституту. У 1958 році він захищає докторську дисертацію і в 1959 році йому присвоюють вчене звання професора. З 1963 року і до кінця життя О.Г. Ліберман викладав статистичні й економічні дисципліни в Харківському університеті.

В кінці 20-х і початку 30-х років минулого сторіччя почав дослідження, присвячені проблемам підвищення ефективності виробництва, в Харкові виходять роботи «Досвід механізації обліку», «За ефективний і простий облік виробництва» і «Нормативний облік у виробництві», де, зокрема, вперше йшла мова про механізм комп'ютеризації облікових робіт, що у той час було новим в економічній науці і практиці.

У післявоєнні роки вирішення проблеми підвищення ефективності виробництва займає центральне місце в дослідженнях О.Г. Лібермана. Виходять роботи О.Г. Лібермана «Внутризаводской хозяйственный расчет» (М., 1949) і «О планировании прибыли в промышленности» (М, 1950).

У 1962-1964 роках в найбільш впливовій газеті СРСР «Правда» з'явилася серія статей О.Г. Лібермана про необхідність проведення економічної реформи в СРСР. О.Г. Ліберман пропонував розвернути в СРСР економічну реформу з упровадження ринкових відносин.

3 вересня 1965 року (після пленуму ЦК КПРС) ринкові заходи О.Г. Лібермана почали в директивному порядку «упроваджуватися» в господарське життя СРСР.

Вже на початок 1967 року на нову систему господарювання було переведено 704 підприємства, на яких працювало понад 2 млн чоловік. До 1 грудня 1967 року реформа охопила 7 тис. промислових підприємств, що проводили 40% продукції і що давали більше половини всіх прибутків.

Результати роботи підприємств, які перейшли на нові умови господарювання, різко покращали. Всього лише за один рік роботи в нових умовах їх прибуток збільшився на 25%, а об'єм реалізованої продукції – на 12%. На початок 1970 року вся економіка СРСР почала працювати на нових умовах господарювання.

О.Г. Ліберман надавав велике значення державній ціновій політиці (у роботі «Ціноутворення»). Виходячи з аналізу цінової системи тодішньої держави, він наводить наступні висновки:

- 1) оптові ціни не забезпечують умов для розширеного відтворення, оскільки збитковість і низька рентабельність основних галузей економіки стримує розвиток виробництва;
- 2) випереджаюче зростання споживчих цін порівняно із заробітною платою породжує тенденцію до постійного зменшення реальних доходів населення.

О.Г. Ліберман виступив одним з ініціаторів проведення «передринкової» економічної реформи в СРСР («Хрущовська відлига»). Дана реформа стала прологом до «перебудови» М.С. Горбачова і до сучасних економічних реформ в країнах Східної Європи (у Росії, Україні, Білорусі, Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині, Румунії, Болгарії). Проте досі роль О.Г. Лібермана в економічному реформуванні СРСР не отримала належної оцінки.

Працюючи на кафедрі статистики і обліку Харківського державного університету, професор О.Г. Ліберман продовжував дослідження в області статистики. Це було не випадково: ще в 1963 році він переклав з англійської українською мовою роботу Дзига і Кенделла «Теорія статистики», а в 1964 році під його науковою редакцією була опублікована монографія його учнів В.П. Хайкіна, В.С. Найдьонова, С.Г. Галузи «Кореляція і статистичне моделювання в

економічних розрахунках». По суті, ця робота була практичним керівництвом з використання в економічних дослідженнях такого ефективного інструменту, як кореляційно-регресивний аналіз. На її методологічній основі було виконано цілу низку кандидатських і докторських дисертацій.

(зі статті автора: проф., к.е.н. В.М. Селіванов)